

Klättra i Stockholms skärgård?

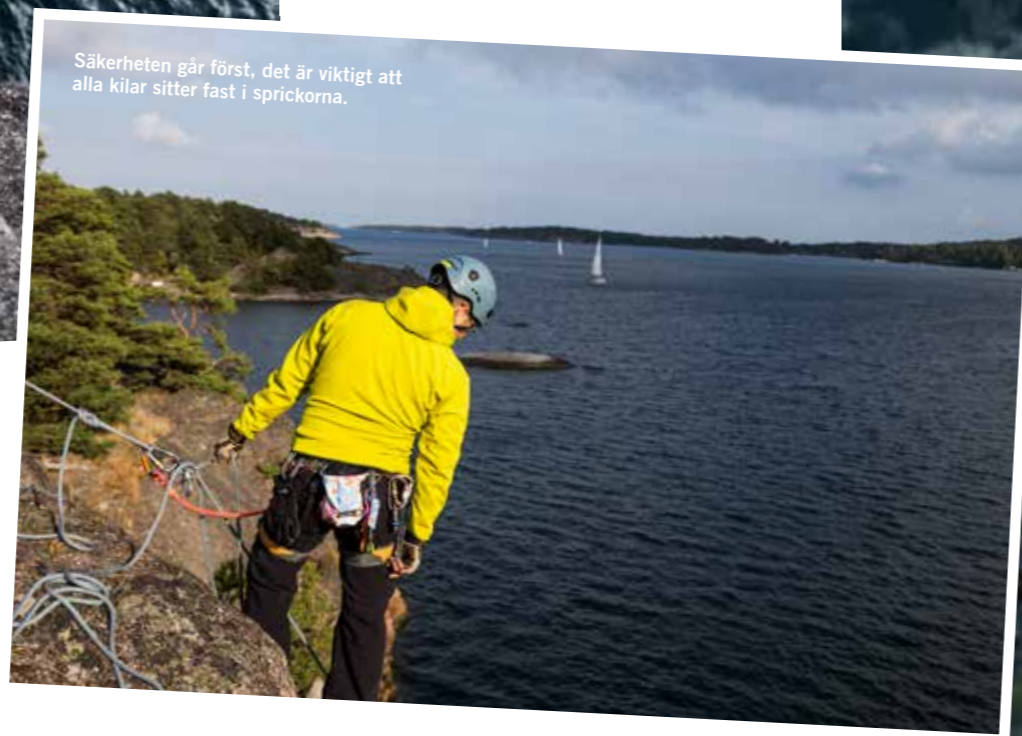
– **ABSOLUT.** HÄNG MED ETT PAR EXPERTER
PÅ EN VÅGHALSIG STRAPATS.

TEXT Johan Augustin FOTO Henrik Trygg

Kai Löfgren är klättrinstructör på fritiden.

Säkerheten går först, det är viktigt att alla kilar sitter fast i sprickorna.

» Det är något särskilt att klättra på hemmaplan. «

MOTORBÅTEN CIRKLAR SAKTA runt Södra Berghamn. Ön ligger strax utanför Stavsnäs i Stockholms mellersta skärgård. Vi rekar klipporna på den östra sidan av ön.

– Vi kollar linjer, sprickor och hörn, säger Kai Löfgren, 44 år, som klättrar mycket på fritiden och är inomhus- och klippklättrinstructör.

Vännen och klättringskollegan Erik Zeitz, 41 år, är positiv till bergsväggarna som börjar vid vattenytan. Ingen av killarna, som båda kommer från söderort, har klättrat i området förut.

– Det ser jättestunt ut, klargör Erik.

ERIK BÖRjade KLÄTTA i 17-års åldern, i de franska Alperna och har sedan bland annat testat bergsväggarna i de italienska Alperna, Spanien och boulderklättring på Åland och i Sydafrika. Torö i Stockholms södra skärgård beskriver han som en "magisk kombination mellan berg och hav".

Det är just den där upplevelsen mellan två världar, två element, som gör att han älskar sporten.

– Har du väl börjat så är du fast, klargör Erik som klättrar utomhus vår, sommar och höst.

Vi går iland, plöjer igenom ris med sprängfärdiga blåbär såhär i mitten av september, innan vi kommer fram till väggen. "Jag ska kolla klipporna" ropar Erik och kryper ut på en avsats. Både han och Kai rör sig som spänstiga bergsgetter bland den svårtillgängliga terrängen full av stenar, träd och grenar.

EFTER ETT TAG HITTAR ERIK den "naturliga raka linjen" från sin klippa, i höjd med vattnet. Kai befinner sig femton meter längre upp över bergsväggen, där han fäster topprepet.

Eftersom överhänget inte är tillräckligt för DWS (deep water solo – klättring utan säkerhetsutrustning) så kommer killarna "tradklättra". Traditionell klättring innebär att klättrarna själva sätter sina säkringar (kilar eller expanderande kamsäkringar) i berget.

– Tanken är att leda på kil, ropar Erik och sätter två "friends" eller kamsäkringar på var sin sida av ett block på väggen. Därefter tejpar han sina fingrar. År av klättring har gjort att ligamenten i fingrarna är utslitna; en av möjliga skador hos klättrare. >>

Erik hittar skrevorna i den branta klippväggen på Södra Berghamn.

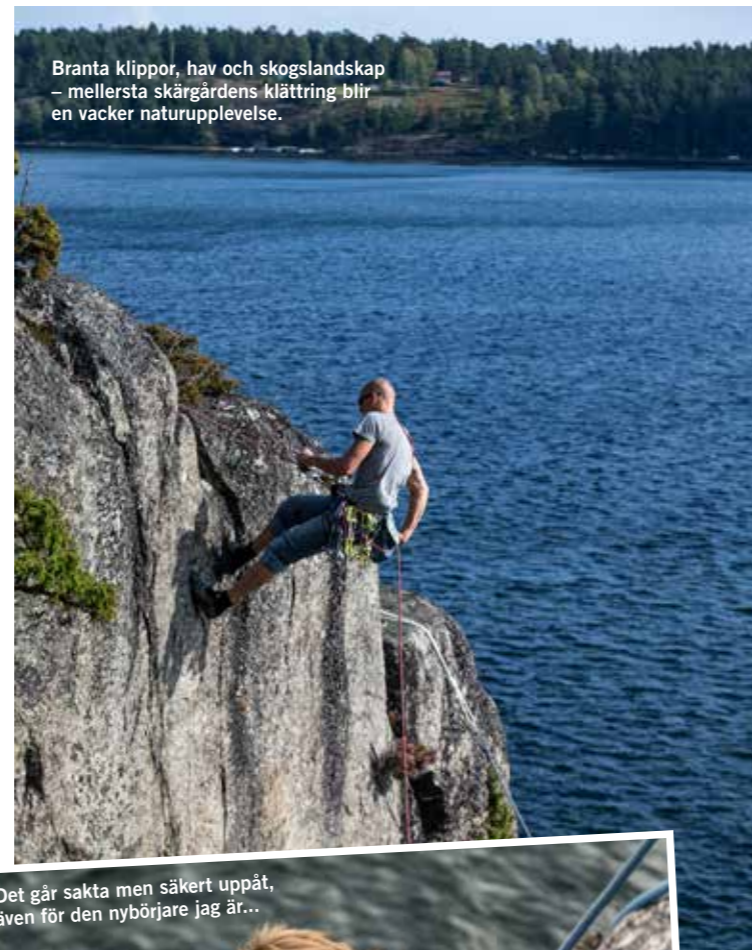
» **KAI HAR FIRAT NER** och gjort ett "ankare", medan Erik rekar placeringar för kilarna. Kai berättar om vikten att försäkra sig om att alla karbiner är låsta och att testa så att kilarna sitter kvar i sprickorna. Det är svårt för Erik som är försteman och Kai som är andreman att kommunicera, eftersom vinden ligger på hårt.

Erik klättrar och sätter fast en kil i en del av berget som är alldeles för porös, vilket gör att en sten lossnar från väggen. Lava och mossa täcker väggen och försvårar säkerhetsläget ytterligare. Ett dammoln bildas i luften när han täcker händerna med kalk från påsen på ryggen; "effektivt mot handsvetten".

– Ge lite rep Kai, ropar Erik som har kommit upp till den första avsatsen. Där blir det svårare; och "inte mycket att hålla i".

– Om jag faller nu blir det lång pendling, skönt att man har hjälm, utbrister Erik.

EFTER ETT TAG är Erik på toppen och det är ombytta roller. Kai som är 170 cm lång har apindex 0 (armvidden minus längden), och Erik som är 189 cm lång har plus 6. Eriks långa armar gör att han kan sträcka sig efter grepp som är längre bort på väggen än Kai, som i sin tur satsar på "korsklättring" eller "Tom Cruise-klättring".

Branta klippor, hav och skogslandskap – mellersta skärgårdens klättring blir en vacker naturupplevelse.

Det går sakta men säkert uppåt, även för den nybörjare jag är...

Det är viktigt att investera i ny klättrrustning, som inte är sliten med sprickor eller andra fel.

Tips på bra klättring

i närheten av Stockholm är förutom Södra Berghamn och Lilla Gässholmen följande: Torö, Stora Skramsö, Vårdberget på Södertörn och Finnvedsberget på Ingarö.

Viktigt att tänka på: att vara försäkrad och vara med i en klätterklubb som till exempel Karbin Klätterklubb i Hägersten som har en modern klätterhall inomhus. Kostar 1000 kr för 10-kort och 3900 kr för årskort: www.karbin.com

Försök att ta hjälp av en instruktör i början, det är mycket säkrare än att ge sig ut själv.

På www.bergssidan.se kan du läsa om klättring och på www.sverigeforaren.se kan du läsa uppdateringar som andra klättrare lagt in. Klättring kan bli en dyr hobby ju mer utrustning du köper. Det går dock att hitta ett startpaket för omkring 1000 kronor. Ett par klättringsskor kostar omkring 500 kronor.

– Det är lättare att se neråt än uppåt, säger Erik innan han skriker genom blåsten:

– Säkring klar!

Kai svarar snabbt:

– Jag klättrar!

VÄL UPPE ÄR KAI NÖJD med leden på väggen. Han tycker det är skillnad på att klättra utomhus och inomhus.

– Ute är en aha-upplevelse, säger Kai som även gillar isklättring och aidklättring (när utrustningen används aktivt för att ta sig upp för en vägg) på vintern.

Vi åker vidare till närliggande Lilla Gässholmen. På öns södra sida skjuter en vertikal bergvägg rakt upp ur vattnet. Erik och Kai har inte klättrat här förut men berättar att andra bestigit väggen som har grad sex (nio plus är högsta gradtalet).

Kai riggar säkringar från toppen och Erik som är uppslukad av den häftiga naturen börjar klättra solo, som Spindelmannen på en vertikal vägg.

BERGET ÄR UNGEFÄR TIO METER HÖGT med klippspetsar som följer havsytan på några ställen. Vattentemperaturen är runt femton grader, så soloklättring hade fungerat om det inte var för stenarna.

– Det här känns dumt, det kommer göra ont att

trilla ner och jag ska klättra tio meter, säger Erik uppgivet.

Hade det varit några år tidigare hade han förmodligen soloklättrat, men med åldern har även förnuftet ökat.

– Ett fall här skulle bli katastrofalt, klagar Erik, innan han iförd sele ropar: "jag klättrar".

– Uppfattat! hörs tio meter längre upp. »»

FRITIDSTOA

1/2

Teamkänslan är stark bland samtliga som samarbetar i dagens klättring.

Erik Zeitz tatuering avslöjar vad han gillar i livet.

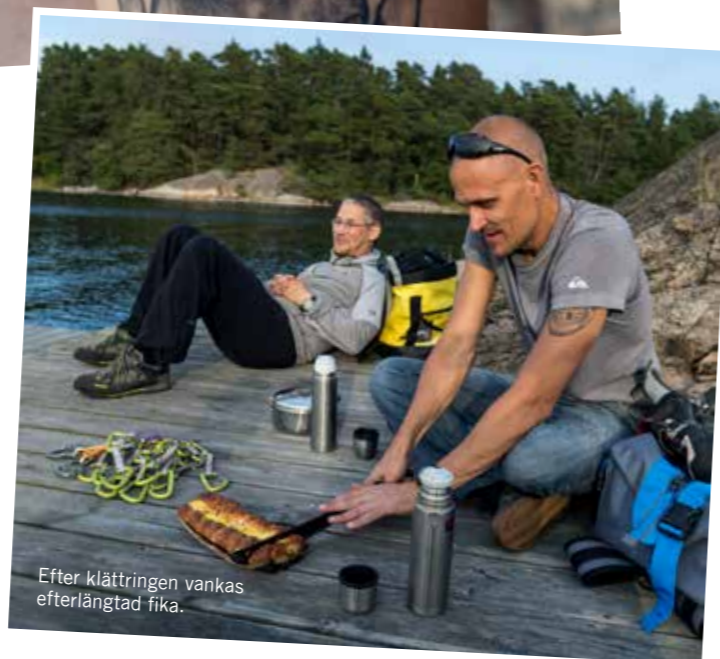
» Väggan är svårare än på Södra Berghamn. Erik får kämpa med muskler och senor som blir allt tröttare. Men han är seg och ger inte upp förrän han nått toppen.

– Helt underbart, utbrister Erik av glädje.

NU ÄR DET MIN TUR. Jag har klättrat ett fåtal gånger tidigare och är minst sagt ringrostig. Problemet är att det inte finns många skrevor på den flacka väggen att sticka in tårna i. Använd kroppens stora muskler tänker jag men fingrarna gör trots det grovjobbet, vilket leder till att jag snabbt blir trött. Första metrarna klarar jag innan det tar stopp. Hittar inga skrevor att ha fingrarna i. Mjölksyran i handlederna gör sitt. Jag tittar ner mot stenarna och vattnet och funderar på vad ett fall på fem-sex meter skulle göra med kroppen. Selen håller för min tyngd, likaså kilarna. Kai frågar hur det går, och jag svarar: ”ta hem”, varpå han hjälper till att hissa upp mig samtidigt som jag med repets hjälp försöker dra upp mig själv. Kai skickar ner ett par handskar på ett rep. När jag kopplar loss dem har jag ingen känsel i fingrarna, vilket gör att jag tappar den ena handsken som jag följer med blicken när den flyter iväg med strömmen.

VÄL UPPE PÅ AVSATSEN är vi färdigklättrade för dagen. Killarna har klättrat på platser som Mallorca, Kroatien och Thailand men vill ändå lyfta fram skärgården.

– Det är något speciellt med att klättra på hemmaplan, summerar Erik. ●

Efter klättringen vankas efterlängtat fika.

BIRKA CRUISES

1/1